Ålands landskapsregering

Dokumentnamn
UTLÅTANDE

Brevnr
3 Rk1e

Ärendenr
ÅLR 2024/3750

Datum
20.6.2024

Hänvisning
RP 57/2024 rd

Riksdagens kommunikationsutskott
LiV@eduskunta.fi

Kontaktperson
Jani Sjölund,
jani.sjolund@regeringen.ax

Ärende

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet)

Riksdagens kommunikationsutskott har begärt ett utlåtande av landskapsregeringen om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet). Landskapsregeringen har tidigare lämnat ett utlåtande i ärendet (27.12.2023, ÅLR 2023/8649). Det tidigare utlåtandet skickas med som bilaga.

Lagstiftningsbehörigheten för genomförandet av NIS 2-direktivet på Åland är delad mellan landskapet och riket. Landskapsregeringen redogjorde för den delade lagstiftningsbehörigheten i sitt tidigare utlåtande och ställer sig positiv till att det i propositionen nu redogörs utförligt för lagstiftningsbehörigheten och förhållandet till Ålands självstyrelse.

Landskapsregeringen bereder för tillfället, inom landskapets lagstiftningsbehörighet, genomförandet av NIS 2-direktivet på Åland.[1]

Landskapsregeringen konstaterar att Transport- och kommunikationsverket föreslås utses till den gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 8.3 i NIS 2-direktivet. Transport- och kommunikationsverket kommer även att fungera som gemensam kontaktpunkt för Åland i enlighet med 59 b § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Detta innebär att det behövs ett välfungerande samarbete mellan Transport- och kommunikationsverket och landskapsregeringen. Det är viktigt att samarbetet fungerar på svenska.

Även i allmänhet konstaterar landskapsregeringen att i och med cybersäkerhetslagen får ett flertal riksmyndigheter myndighetsuppgifter även i förhållande till aktörer i det åländska

[1] https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/remisser/lagforslag-om-informationshanteringslag-aland-mm

samhället. Denna myndighetsutövning behöver fungera på svenska. Vidare vill landskapsregeringen betona vikten av att de flera CSIRT-enheter som Åland måste koordinera behöver fungera effektivt. För att underlätta detta samarbete och säkerställa en smidig informationsöverföring, önskar landskapsregeringen att det etableras en tydlig kontaktpunkt. Denna kontaktpunkt skulle fungera som en central kanal för kommunikation och samarbete mellan Åland och de övriga CSIRT-enheterna, vilket är avgörande för att hantera cybersäkerhetsincidenter på ett samordnat och effektivt sätt.

I övrigt hänvisar landskapsregeringen till sitt tidigare utlåtande i ärendet.

Minister Mats Perämaa

IT-Chef Jani Sjölund

BILAGA Landskapsregeringens utlåtande den 27.12.2023, ÅLR 2023/8649

Ålands landskapsregering

Dokumentnamn
UTLÅTANDE

Brevnr
7 Rk1e

Ärendenr
ÅLR 2023/8649

Datum
27.12.2023

Hänvisning
VN/18157/2023

Kommunikationsministeriet
kirjaamo.lvm@gov.fi

Kontaktperson
Jani Sjölund
jani.sjolund@regeringen.ax
018 25 193

Ärende

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av cybersäkerhetsdirektivet (NIS2-direktivet)

Bakgrund

Kommunikationsministeriet har begärt ett utlåtande av Ålands landskapsregering om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till genomförande av cybersäkerhetsdirektivet (NIS2-direktivet).

I utkastet till regeringsproposition föreslås att det stiftas en lag om riskhantering inom cybersäkerhet, där det föreskrivs om riskhanterings- och rapporteringsskyldigheterna för cybersäkerhet för aktörer som är kritiska med tanke på samhällets funktion. I fråga om den offentliga förvaltningen föreskrivs det också om skyldigheterna i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

Genom propositionen upphävs genomförandebestämmelserna av direktivet om nät- och informationssäkerhet (2016/1148/EU), som föregick NIS2-direktivet, om flera sektorspecifika lagar. Vid ordnandet av tillsynen över skyldigheterna fortsätter den sektorsvis decentraliserade modellen. Genom propositionen föreskrivs det också om en enhet som undersöker och reagerar på kränkningar av informationssäkerheten och som finns vid Transport- och kommunikationsverket. I lagen om hantering av cybersäkerhetsrisker föreslås dessutom bestämmelser om utarbetandet av en nationell cybersäkerhetsstrategi och en plan för hantering av omfattande cybersäkerhetsincidenter och cyberkriser.

Det föreslås att NIS2-direktivet genomförs i enlighet med dess miniminivå och att det nationella handlingsutrymmet utnyttjas fullt ut. Beredningen av propositionen har letts av en EU-rättsakt som förutsätter nationellt genomförande: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för att säkerställa en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) N:o 910/2014 och

direktiv (EU) 2018/1972 samt om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS2-direktivet). NIS2-direktivet ska sättas i kraft nationellt före den 17 oktober 2024 och de nationella bestämmelserna ska tillämpas från den 18 oktober 2024.

Landskapsregeringen har tidigare gett ett utlåtande till kommunikationsministeriet angående NIS2-direktivet (ÅLR 2020/10222).

Behörighetsfördelning

I det tidigare nämnda utlåtandet hänvisades till att direktiv 2016/1148/EU notifierades som fallande inom området för televäsendet som hör till rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § 40 punkten i självstyrelselagen (1144/1991) för Åland. Det direktivet ersätts av NIS2-direktivet som ska säkerställa en hög gemensam cybersäkerhetsnivå, i syfte att förbättra den inre marknadens funktion. Enligt utkastet till proposition ska direktivet genomföras i Finland genom en ny lag om hantering av cybersäkerhetsrisker och i fråga om den offentliga sektorn föreslås att det ska föreskrivas om skyldigheterna även i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (FFS 906/2019).

Landskapsregeringen konstaterar att NIS2-direktivet har ett vidare tillämpningsområde än det direktiv som ska upphävas. Nedan en redogörelse för behörighetsfördelningen rörande områden som berörs i direktivet. Enligt 18 § 1, 4, 6, 12, 20 och 21 punkterna i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet rörande lagtingets organisation, landskapsregeringens och under denna lydande myndigheter och inrättningar, kommunernas förvaltning, allmän ordning och säkerhet, hälso- och sjukvård, postväsendet, vägar och kanaler samt vägtrafik. Utöver detta hör även dataskydd och behandling av personuppgifter till landskapets behörighet inom de områden där landskapet har lagstiftningsbehörighet. Riket har enligt 27 § 3, 8, 13, 14, 19 samt 40 punkterna i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet rörande statsmyndigheternas organisation och verksamhet, bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar, handelssjöfart, luftfart, standardisering samt televäsendet.

Förvaltningens cybersäkerhet och informationssäkerhet hör samman med lagstiftningsbehörigheten gällande den åländska förvaltningen. Inom landskapsregeringen har beretts landskapslagstiftning om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. I utkastet till proposition ingår ett förslag till ett nytt 4 a kapitel i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Preliminärt har gjorts bedömningen att liknande bestämmelser kunde inarbetas i den under beredning varande landskapslagstiftningen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

I den fortsatta beredningen av åländsk lagstiftning ska ytterligare klarläggas hur NIS2-direktivet ska genomföras inom den åländska lagstiftningsbehörigheten på ett så ändamålsenligt och enkelt sätt som möjligt. En del av den lagstiftning som ingår i utkastet till proposition faller inom rikets lagstiftningsbehörighet, dvs. till den delen tillämpas

rikslagstiftningen också på Åland. Eftersom den föreslagna rikslagstiftningen utgör en integrerad och komplex helhet ska i den fortsatta beredningen utredas närmare om och i så fall hur det åländska genomförandet av NIS2-direktivet och utförandet av förvaltningsuppgifter behöver samordnas mellan landskapet och riket.

Minister Jesper Josefsson

IT-chef Jani Sjölund